

CALITĂȚILE VOLITIVE LA PREADOLESCENȚI

NIȚĂ Liliana, doctorandă, UPSC „Ion Creangă”

RACU Iulia, conf. univ, dr. hab. în psihologie, UPSC „Ion Creangă”

Abstract: *The article describes the results of a constative research of ability of achieving the goals in preadolescence. As results we established that a few preadolescents present a high level of ability of achieving the goals. Girls demonstrate a higher level of development of ability of achieving the goals. Also we underline that for the beginning of preadolescence (10 – 12 years) are characteristic more developed ability of achieving.*

Key-words: volition, volition qualities, preadolescence, gender difference, age difference

Preadolescența este o etapă importantă în dezvoltarea și formarea individului. Anume în această vârstă se produce o creștere semnificativă a dimensiunilor fizice, cât și a competențelor cognitive, sociale, a autonomiei, stimei de sine, etc. [3]. Schimbările survenite în preadolescență caracterizează voința și calitățile acesteia. Dezvoltarea voinței și a calităților volitive în preadolescență au un rol esențial, pentru că aceasta favorizează și contribuie la formarea unei personalități armonioase, autonome și integre capabile să depășească dificultățile și obstacolele vieții [1, 4, 5].

O calitate importantă a voinței este capacitatea de atingere a scopului. Capacitatea de atingere a scopului cuprinde efortul depus de preadolescent în vederea îndeplinirii obiectivelor propuse. Încordarea voluntară a preadolescentului va fi mai mare în situațiile în care scopul și obiectivele sunt unele valoroase și semnificative pentru preadolescent. Preadolescentul la care capacitatea de atingere a scopului este slab dezvoltată, nu va putea duce la bun sfârșit scopul și obiectivele propuse [2, 5].

Pornind de la cele expuse mai sus am întreprins o cercetare de constatare a capacității de atingere a scopului la preadolescenții contemporani. A fost posibil să examinăm capacitatea de atingere a scopului la preadolescenți prin *Tehnica de studiere a calităților volitive ale personalității de H. Стамбулова*. Tehnica de studiere a calităților volitive ale personalității de H. Стамбулова pune în evidență următoarele niveluri de manifestare a capacității de atingere a scopului: scăzut, mediu și înalt.

Cercetarea de constatare a inclus un lot de 239 de preadolescenți (117 de preadolescenți și 122 de preadolescente) cu vârsta cuprinsă între 10 și 15 ani (99 preadolescenți de 10 – 12 ani, 59 preadolescenți de 13 ani și 81 de preadolescenți de 14 – 15 ani).

În figura 1 prezentăm frecvențele pentru capacitatea de atingere a scopului, factorul Expresivitate la preadolescenți.

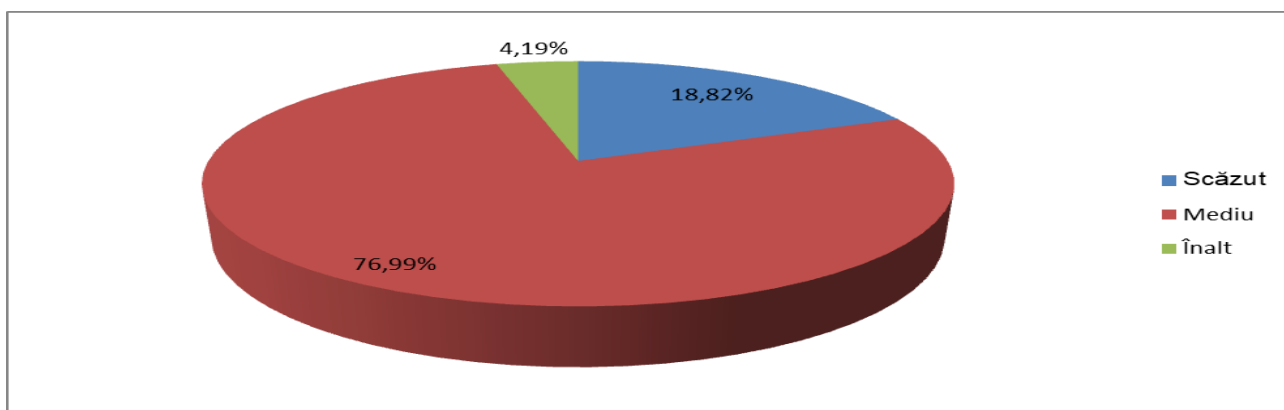

Fig. 1. Distribuția rezultatelor privind nivelul capacității de atingere a scopului, factorul Expresivitate, la preadolescenții supuși experimentului

18,82% dintre preadolescenți denotă un nivel scăzut al capacității de atingere a scopului, legat de factorul Expresivitate. Acești preadolescenți au un nivel redus de exprimare și plasticitate a acestei calități volitive. Ei au dificultăți în ceea ce privește alegerea și atingerea scopului. Preadolescenții își risipesc energia în lucruri mărunte. Pentru aceștia scopurile personale sunt lipsite de pregnanță.

Preadolescenții cu nivel mediu de dezvoltare al capacității de atingere a scopului, al factorului Expresivitate reprezintă indicele cel mai înalt din distribuția acestor date, și anume 76,99%. Acest lucru ne vorbește despre capacități mediu dezvoltate de exprimare și plasticitate în elaborarea scopului și atingerea acestuia.

Doar 4,19% din preadolescenții testați manifestă un grad înalt de exprimare și plasticitate în elaborarea scopului și atingerea acestuia. Acești preadolescenți știu sigur pentru ce luptă și încotro se îndreaptă. Ei își exprimă clar scopul și urmăresc în mod evident atingerea acestuia.

În continuare vom prezenta capacitatea de atingere a scopului, factorul Expresivitate la preadolescenți în dependență de gen. Frecvențele pentru capacitatea de atingere a scopului la preadolescenți și preadolescente pot fi vizualizate în figura 2.

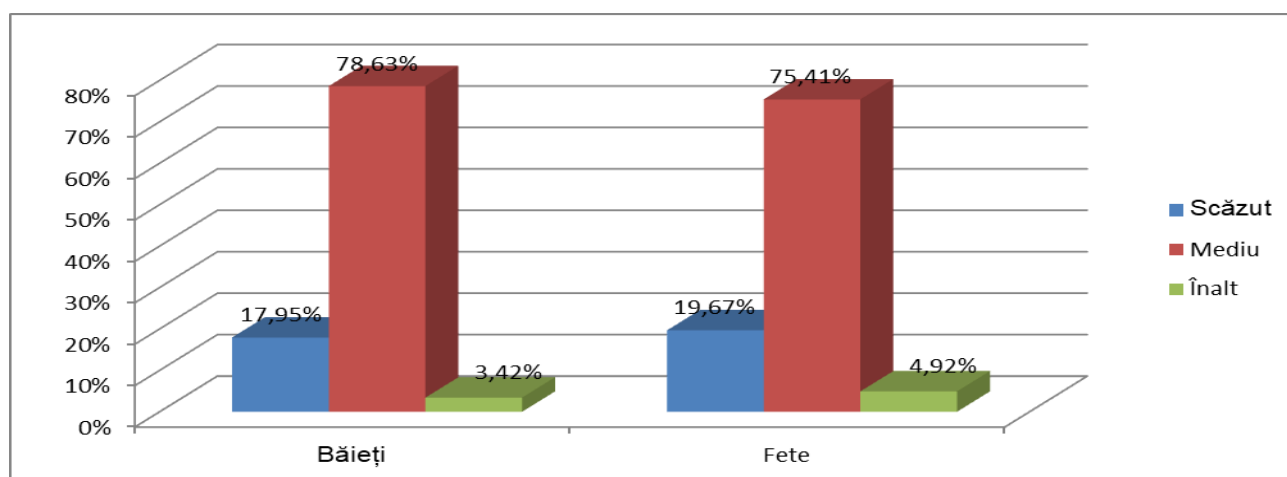

Fig. 2. Distribuția rezultatelor privind nivelul capacității de atingere a scopului, factorul Expresivitate, la preadolescenții supuși experimentului în funcție de gen

Pentru nivelul scăzut și înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorul Expresivitate, frecvențele cele mai mari le consemnăm la preadolescenții (19,67% și 4,92%) comparativ cu preadolescenții (17,95% și 3,42%). Nivelul mediu al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate se întâlnește în frecvență mai ridicată la preadolescenții (78,63%) spre deosebire de preadolescenții (75,41%).

Urmează frecvențele pentru capacitatea de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate la preadolescenții de 10 – 12 ani, preadolescenții de 13 ani și preadolescenții de 14 – 15 ani.

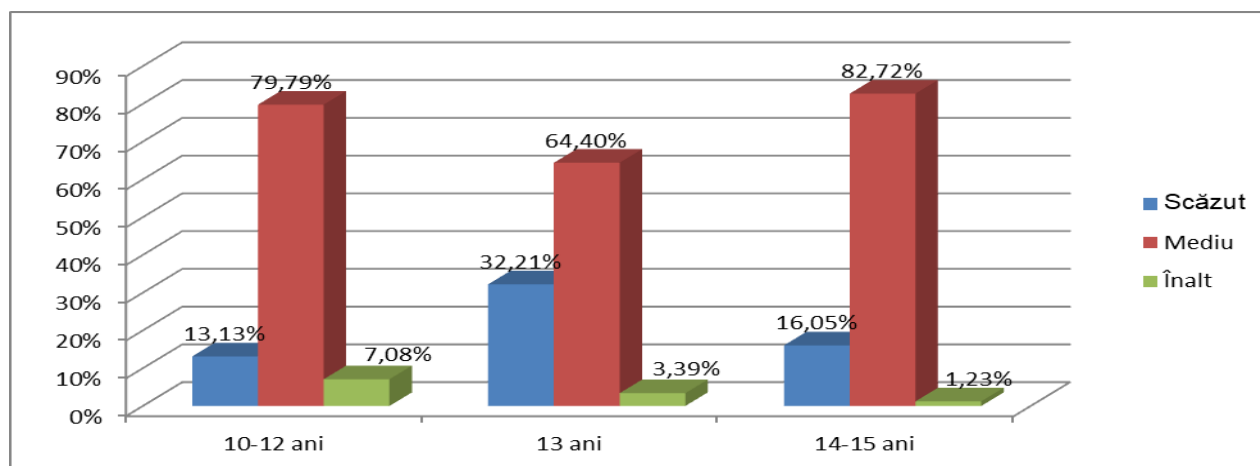

Fig. 3. Distribuția rezultatelor privind nivelul capacității de atingere a scopului, Factorul Expresivitate, la preadolescenții supuși experimentului în funcție de vârstă

Analizând distribuția datelor prezentate în figura de mai sus, observăm că preadolescenții de 13 ani au un indice de 32,21% corespunzător nivelului scăzut al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate, comparativ cu 16,05% din preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 14 – 15 ani și 13,13% din preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 10 – 12 ani. Frecvența cea mai înaltă a nivelului mediu al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate, îl observăm la preadolescenții de 14 – 15 ani și anume 82,72%, fiind urmați de

preadolescenții de 10 – 12 ani cu 79,79% și cei de 13 ani cu 64,40%. Pentru nivelul înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate, remarcăm o descreștere a frecvenței în funcție de vârstă, și anume preadolescenții de 10 – 12 ani prezintă 7,08%, cei de 13 ani: 3,39% și cei de 14 – 15 ani: 1,23%.

Statistic după Testul T-Student pentru capacitatea de atingere a scopului, factorul Expresivitate se înregistrează diferențe semnificative între rezultatele preadolescenților de 10 – 12 ani ($m=23,26$) și rezultatele preadolescenților de 13 ani ($m=21,6$) ($T=2,3$, $p\leq 0,05$) cu media mai mare caracteristică preadolescenților de 10 – 12 ani. Diferențele obținute exprimă faptul că preadolescenții de 10 – 12 ani au un nivel mai dezvoltat al capacității de atingere a scopului, factorul Expresivitate. Această diferență se poate explica prin apariția schimbărilor din timpul pubertății în cadrul sistemului socio-emoțional al creierului. Preadolescenții de 10 – 12 ani sunt mai dedicați obiectivului, pentru că le pasă mai mult de atingerea scopului propus, astfel încât își doresc să facă mai multe acțiuni în acest sens.

Demersul nostru constativ continuă cu investigarea capacității de atingere a scopului, factorul Generalizare la preadolescenți. Frecvențele pentru nivelul scăzut, mediu și înalt de dezvoltare a capacității de atingere a scopului sub aspectul factorului Generalizare la preadolescenți.

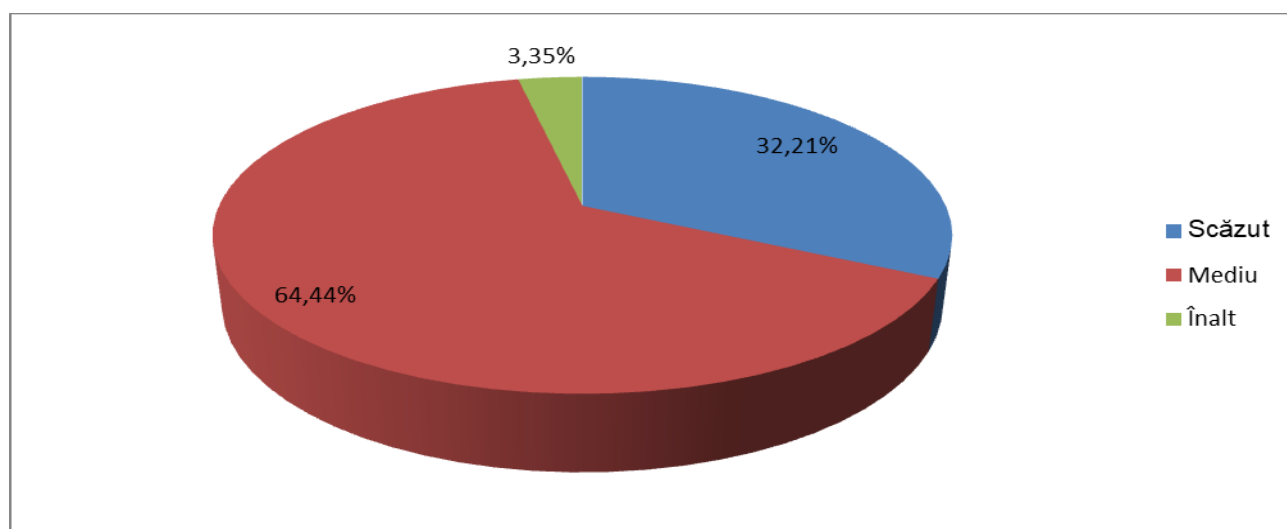

Fig. 4. Distribuția rezultatelor privind nivelul capacității de atingere a scopului, factorul Generalizare, la preadolescenții supuși experimentului

32,12% dintre preadolescenții manifestă un nivel scăzut al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare. Preadolescenți cu nivel scăzut al caracterului general al acestei calități volitive nu prezintă hotărâre și fermitate în vederea atingerii unui anumit scop. Acești preadolescenți nu sunt capabili să-și mobilizeze resursele interioare pentru trasarea și îndeplinirea scopurilor.

64,44% din preadolescenții manifestă nivel mediu de dezvoltare al capacității de atingere a scopului sub aspectul factorului Generalizare. Prezența nivelului mediu de dezvoltare al capacității de atingere a scopului sub aspectul factorului Generalizare presupune o determinare și dârzenie fragmentare în acțiunile orientate spre atingerea scopului.

3,35% din preadolescenții demonstrează nivel înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare. Definitiv pentru acești preadolescenți este că reușesc să-și stabilească obiective și să-și atingă scopul. Această capacitatea este extinsă asupra mai multor arii de interes, conferindu-i un caracter general.

Pentru determinarea existenței unei legături între capacitatea de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate și a capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare la preadolescenți am întreprins calculul coeficientului de corelație Pearson. Coeficientul de corelație și pragul de semnificație sunt indicați în tabelul 1.

Tabelul 1. Interrelația între capacitatea de atingere a scopului, factorul E și capacitatea de atingere a scopului, factorul G la preadolescenți după Pearson

Variabilele cercetării	Coeficientul de corelație	Pragul de semnificație
Capacitatea de atingere a scopului, factorul E / capacitatea de atingere a scopului, factorul G	0,3482	$p \leq 0,01$

Tabelul 1 evidențiază prezența legăturii între capacitatea de atingere a scopului, factorul Expresivitate și capacitatea de atingere a scopului, factorul Generalizare la preadolescenți, care a fost confirmată prin coeficientul de corelație ($r=0,3482$, $p \leq 0,01$). Vom specifica că preadolescenții cu un nivel înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Expresivitate, demonstrează și un nivel înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare.

În continuare în figura 5 prezentăm nivelurile capacității de atingere a scopului, factorul Generalizare în dependență de genul preadolescenților.

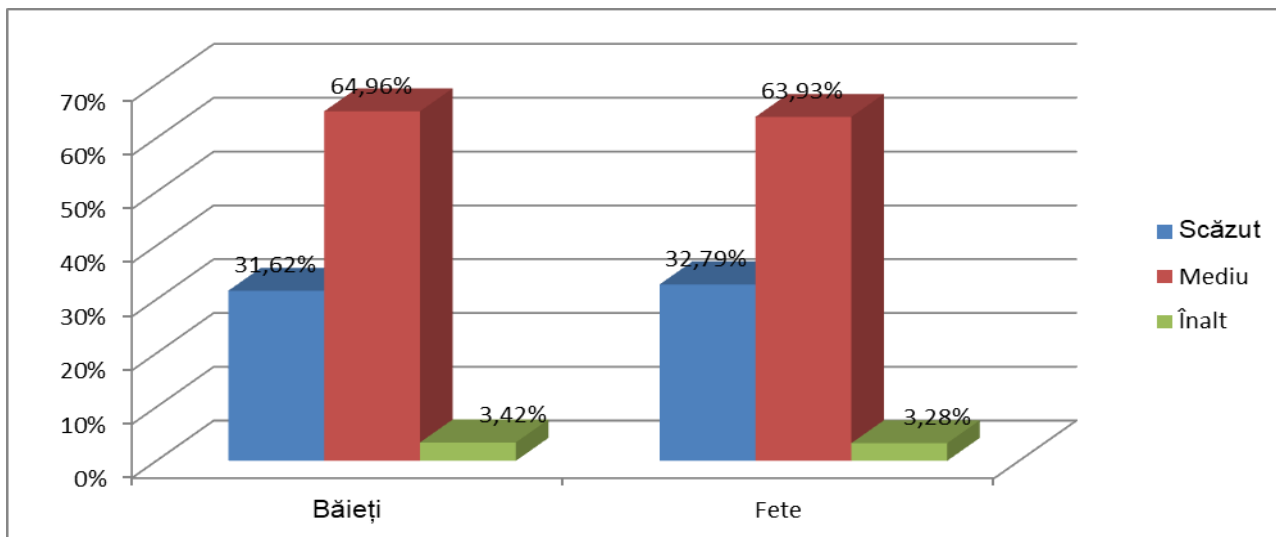

Fig. 5. Distribuția rezultatelor privind nivelul capacității de atingere a scopului, factorul Generalizare, la preadolescenții supuși experimentului în funcție de gen

Datele prezentate în figura de mai sus, ne permit să remarcăm o mică diferență, nesemnificativă, în distribuția datelor la lotul format din preadolescenți și preadolescente. Așadar, un indice puțin mai înalt de 32,79% din preadolescenții de gen feminin au un nivel scăzut de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare, comparativ cu 31,62% din preadolescenții de gen masculin. Privitor la nivelul mediu al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare, putem să observăm un indice puțin mai înalt la preadolescenți, de 64,96%, comparativ cu cel al preadolescentelor, care e de 63,93%. Constatăm un indice aproape identic de 3,42% la preadolescenți și 3,28% la preadolescente pentru nivelul înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare.

Nivelurile pentru capacitatea de atingere a scopului, factorul Generalizare la preadolescenții de 10 – 12 ani, preadolescenții de 13 ani și cei de 14 – 15 ani sunt ilustrate în figura 6.

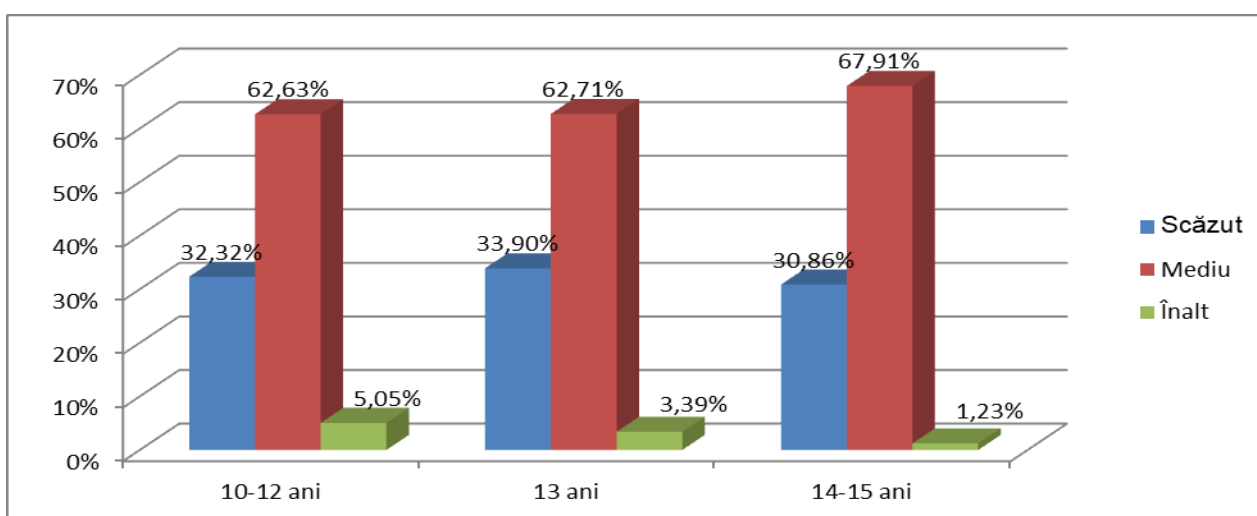

Fig. 5. Distribuția rezultatelor privind nivelul capacității de atingere a scopului, factorul Generalizare, la preadolescenții supuși experimentului în funcție de vârstă

Analizând distribuția datelor prezentate în figura de mai sus, remarcăm că preadolescenții de 13 ani au cea mai ridicată frecvență (33,90%) ce corespunde nivelului scăzut al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare, comparativ cu 32,32% din preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 10 – 12 ani și 30,86% din preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 14 – 15 ani. Frecvența cea mai înaltă a nivelului mediu al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare, îl observăm la preadolescenții de 14 – 15 ani și anume 67,91%, fiind urmați de preadolescenții de 13 ani cu 62,71% și cei de 10 – 12 ani cu 62,63%. Pentru nivelul înalt al capacității de atingere a scopului, sub aspectul factorului Generalizare, remarcăm o descreștere a frecvenței în funcție de vârstă, și anume preadolescenții de 10 – 12 ani prezintă 5,05%, cei de 13 ani 3,39% și cei de 14 – 15 ani 1,23%.

În concluzii pentru cele expuse vom menționa că: un număr foarte mic de preadolescenți (4,19% și 3,53%) demonstrează nivel înalt de dezvoltare a capacității de atingere a scopului sub aspectul factorului Expresivitate și Generalizare. În ceea ce privește diferențele de gen vom consemna că atât preadolescenții cât și preadolescentele prezintă aceleași frecvențe pentru nivelul înalt al capacității de atingere a scopului sub aspectul factorului Expresivitate și Generalizare. Dintre toate categoriile de vârstă investigate, preadolescenții de 10 – 12 ani prezintă nivel mai înalt de dezvoltare a capacității de atingere a scopului sub aspectul factorului Expresivitate și Generalizare.

Bibliografie:

1. GOLU, F. *Psihologia dezvoltării umane*. București: Universitară, 2010. 315 p. ISBN 973-749-865-6.
2. MUNTEANU, A. *Psihologia copilului și a adolescentului*. Timișoara: Augusta. 1998. 291 p. ISBN 973-9353-21-5.
3. PAPALIA, D., WENDKOS OLDS, S., DUSKIN FIELDMAN, R. *Dezvoltarea umană*. tr. de A. Mîndrilă-Sonetto. București: TREI. 2010. 644 p. ISBN 978-973-707-414-0.
4. PĂNIȘOARA, G. *Psihologia copilului modern*. Iași: Polirom. 2011. 224 p. ISBN 973-46-2126-2.
5. VERZA, E., VERZA, F.. *Psihologia copilului*. București: TREI. 2017. 556 p. ISBN 978-606-40-0237-2.